

MEB Tavsiyeli İlköğretim 100 Temel Eserden Seçmeler 9

KURT AVI

Nasrettin Hoca Fıkraları

Zambak
YAYINLARI

MEB Tavsiyeli İlköğretim 100 Temel Eserden Seçmeler 9

KURT AVI

Nasrettin Hoca Fıkraları

KURT AVI

Hazırlayanlar:
Abdullah ÖZBEK – Mehmet AZİM

Zambak
YAYINLARI

KÜNYE

Copyright © Zambak Yayıncılık ve Eğitim Gereçleri Tic. AŞ
Bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekânîk, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır. Bu kitabın tüm hakları, Zambak Yayıncılık ve Eğitim Gereçleri Tic. AŞ'ye aittir.

MEB Tavsiyeli İlköğretim 100 Temel Eserden Seçmeler 9

KURT AVI

Yayın Yönetmeni
Mehmet AZİM

Editör
Sait TÜRKOĞLU

Resimleyen
Şerif NALBANT

Grafik ve Görsel Tasarım
Sürat Dizgi - Grafik - Tasarım

Zambak
YAYINLARI

Tek-er İş Merkezi Mahmutbey Mah. Soğuksu Cad.
Nu.: 31 Kat:5 34217 Bağcılar / İSTANBUL
tel.: (0212) 604 21 23 Faks: (0212) 443 98 39
www.zambak.com

ÖN SÖZ

Nasrettin Hoca fıkralarının hepsinin Hoca'ya ait olup olmadığı tartışma konusudur. Bazı fıkraların, Nasrettin Hoca'dan önce yaşamış fabl yazarlarında da görülmesi sebebiyle fıkraların bazılarının Hoca'ya yakıştırıldığı söylenebilir.

Konuşmada mizahın ve şakanın önemli bir yeri vardır. Mizah; güldürücü, eğlendirici ve şaşırtıcı olduğu kadar, öğretici ve düşündürücüdür. Nasrettin Hoca'nın fıkralarıyla süslü anlatımlar, sevilerek dinlendiği için etkileri daha fazla olur. Zihinde uzun süre kalır. Çocukların çoğu, mizahı ve espriyi sever. Mizah, verilmek istenen fikir ve duygu için bir araçtır. Mizahın alay etmeye dönüştürülmesi ise yanlıştır.

Biz bu eserimizde, Nasrettin Hoca'nın fıkralarından öğrencilerin düzeyine uygun olanları seçmeye çalıştık. Kitabın sonuna "Bir Fıkra Bir Ders" bölümünü ilave ettik. Fıkralarda, görülen anlamlarının yanında, verilmek istenen dersler vardır. Bu dersleri belirterek fıkraların daha yerli yerinde kullanılacağını ümit ediyoruz.

BULMANIN TADI

Nasrettin Hoca, bir gün eŖeđini kaybeder ve derhal pazara koŖar:

– Kaybolan eŖeđimi kim bulup getirirse yuları ve semeriyle beraber ona vereceğim, diye bağırmaya baŖlar. Bu sözleri duyanlar kulaklarına inanamazlar. Hoca'ya:

– Hoca Efendi, kaybolan eŖeđi madem ki bulana vereceksin aramaya ve bulmaya ne lüzum var, derler. Hoca:

– Kaybolan bir Ŗeyi bulmanın zevki baŖkadır, cevabını verir.

BENİM NE YİYİP NE İÇTİĞİMİ NİYE SORMAZSINIZ?

Senenin birinde Nasrettin Hoca, geçici bir süre imamlık yapmak üzere bir kasabaya gider. Az zamanda cemaati çoğalır. Cami dolup taşar.

Bir gün vaaz ederken bazı peygamberlerin Allah katındaki yerlerinden bahseder. Camiden çıkarken yaşlı bir kadın yanına yaklaşır:

– Hoca Efendi, çok merak ettim. Hazreti İsa arşîâlâda ne yiyip ne içiyor, diye sorar.

Hoca kızmasın da kimler kızsın! Bu soru içine işler. Epey zamandır orada bulunmasına rağmen ne hâl hatır soran ne semtine uğrayan ne de yiyecek ve içecek getiren biri vardır. Tam o sırada da akşama ne yiyeceğini düşünmektedir. Artık dayanamaz. Birden tepesi atar. Yüksek sesle:

– Be kadın, ben şu kadar zamandır burada, gözünüzün önünde duruyorum. Benim ne yiyip ne içtiğimi sormuyorsun. Sizden fersah fersah uzakta olan Hazreti İsa'nın mı ne yiyip ne içtiğini merak edip duruyorsun, der.

BİR KERE DOĞRUSUNU YAP

Nasrettin Hoca, küçükken çok afacan bir çocuktur. Babası ne söylerse hep onun aksini yapar. Oğlunun bu tersliğine karşı babası bir çare bulur. Yaptırmak istediği şeyin aksini söyler.

Bir gün birlikte değirmene giderler. Dönüşte çaydan geçmek gerekir. Köprü dar olduğu için, hayvanın yükü ile buradan geçmesi tehlikelidir. Bunun için babası, oğluna:

– Ben köprüden geçeyim. Sen de çaydan geç, der.

Küçük Nasrettin, un yüklü eşiği çaya sürer. Çayda çok su yoktur. Keyifli keyifli suyun içinde giderler. Aksilik bu ya, tam çayın ortasına gelince eşiğin sırtındaki çuvallar devrilecek gibi meyillenir. Bunu gören baba, iş iştenden geçmeden:

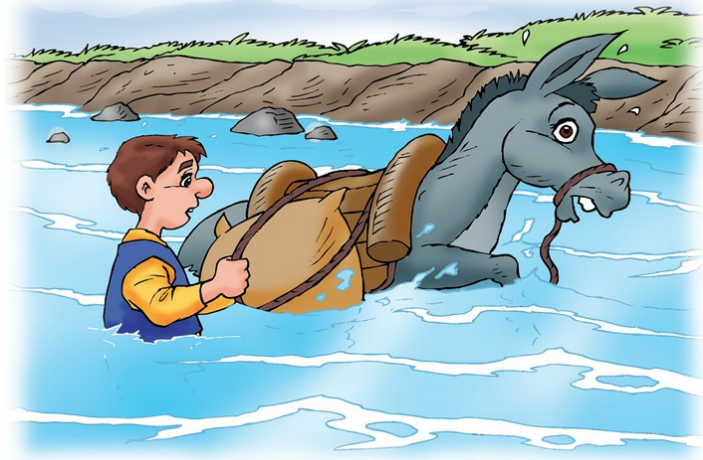
– Oğlum, çuvallara iyi bak! Benim tarafımdaki suya batmak üzere. Ona bütün kuvvetinle asıl ki iyice suya gömülsün, der.

Nasrettin, çuvallara bakar. Nerede ise babasının tarafındaki çuval ha suya değdi ha degecek. Kendi kendine:

– Bu yaşa gelinceye kadar hep babamın söylediklerinin aksini yaptım. Bundan sonra da dediğini aynen yerine getireyim, der. Suya batmak üzere olan çuvala bütün kuvveti ile asılır. Asılması ile de semer ters dönerek çuvallar çaya yuvarlanır. Babasının tepesi atar. Kızgın bir tavırla:

– Nasrettin, oğlum sen ne yaptın, diye bağıırır. Çocuk şaşkın bir hâlde:

– Hiç, baba! Kırk yılda bir dediğini yapayım dedim. O da böyle oldu işte, cevabını verir.

ESKİ AY'I NE YAPARLAR?

Bir gün Akşehir gençlerinden birkaçı toplanır. Nasrettin Hoca'ya zor bir soru sorarak onu güç durumda bırakmak isterler. Hoca'ya:

– Hoca Efendi, yeni ay girince eski ayı ne yaparlar, diye sorarlar.

Hoca, hiç tereddüt etmeden:

– Ne yapacaklar? Kırpar da yıldız yaparlar, cevabını verir.

HANGİSİ FAYDALI

Bir gün dostları, Nasrettin Hoca'ya:

– Hoca Efendi, Güneş mi faydalı, yoksa Ay mı faydalı, diye sorarlar. Hoca hiç tereddüt etmeden:

– Ay daha faydalıdır, der.

– Niçin Ay daha faydalı, deyince:

– Çünkü Güneş, gündüz ortalık aydınlıkken doğar. Onun için ha olmuş ha olmamış, fark etmez.

Fakat Ay gece doğar. Karanlığı siler ve Dünya'yı gündüze çevirir. Yolculara bakınız. Onlar hep ay ışığını dört gözle bekler.

KIRK SORUYA BİR CEVAP

Tartışma yapmayı ve manasız sorular sormayı seven bir adam Akşehir'e gelir. Halkın karşısına çıkarak:

- Bu şehrin en büyük alimi kim, diye sorar. Halk da:
- Nasrettin Hoca'dır, der.

Adam, Hoca'nın adresini alır ve kendisini bulur.

– Hoca Efendi, size sorulacak kırk sorum var. Fakat bunların hepsine birden yalnız bir cevap vereceksiniz, der. Nasrettin Hoca, rahat bir tavırla:

– Pekâlâ, sor bakalım, der. Adam sorularını, birer birer sormaya başlar. Hoca da bunları can kulağı ile dinler. Sorular bitince Hoca, sakalını sıvazlar ve ciddi bir şekilde, hepsine birden:

- Bilmem, cevabını verir. Bu şekilde adamı susmak zorunda bırakır.

HINK DEMEKLE PARA KAZANILIRSA

Bilindiği gibi Nasrettin Hoca, bir ara gölge kadılığı yapar. Akşehir kadısı karar veremediği davaları ona gönderir.

Bir defasında iki kişi mahkemeye başvurarak birbirlerinden şikâyetçi olduklarını söylerler. Kadı, adamları enine boyuna dinler. Kara kaplı kitapları karıştırır. Ne kadar kafa yorduysa da dava ile ilgili bir karar veremez. Bir türlü işin içinden çıkamaz. Nerede ise hâli duman olmak üzeredir. Sonra:

– Bunun hakkından gelse gelse gölge kadısı gelir. En iyisi bu adamları Nasrettin Hoca'ya göndereyim, der.

Adamlar Hoca' nın bulunduğu yere gelir. Hoş beşten sonra Hoca, asıl konuya girmek için davacıya döner:

– Anlat bakayım, derdin nedir, der. O da davalıyı göstererek:

– Bu adam otuz eşek yükü odun yardı. O her baltayı vurdukça ben de karşısına geçtim. “Hınk, hınk!” diye kuvvet verdim. Kendisi odunları sattı ve paraların hepsini cebine indirdi. Benim hakkımı vermedi, der.

Hoca, söylenenleri dinledikten sonra davacıya:

– Evet, hakkındır. Sen karşısında dur, bu kadar yorul, sonra bütün paraları o alsın! Olur mu böyle şey, der.

Davalı oflaya puflaya haykırır:

– Aman kadı efendi, odunu ben yardım, en küçük bir yardımının olmadığına yemin etsem başım ağrımaz. Şimdiye kadar hiç kimsenin hakkını yemiş birisi de değilim. Bu işte alın teri döken benim. Sıkıntıyı çeken de benim. Size akıl öğretmek gibi olmasın ama karşımda seyretmekle onun ne hakkı olabilir? Oldum bittim, böyle şey görmedim.

Hoca:

– Sus, senin aklın bu konulara ermez, deyip istenen paraları getirmesi için ısrar eder. Adam ne olduğunu anlayamaz ama para kesesini çıkarıp verir.

Hoca, paraları yüksekten birer birer atarak sayar. Paraların “şingır şingır sesleri” duyulur.

Daha sonra davalıya döner. “Al şu paraları!” der. “Hınk!” diyene de:” Haydi, sen de paraların sesini al!” diyerek davayı hâlleder.

TAVŞANIN SUYUNUN SUYU

Nasrettin Hoca'ya bir köylü, tavşan getirir. Hoca da köylüyü elinden geldiğince ağırlar, yedirir, içirir.

Ertesi hafta köylü yine gelir:

– Hani geçen gün size tavşan getirmişt看im ya, der. Hoca, köylüyü misafir eder, bir tas çorba içirip karnını doyurur. Hoca:

– Getirdiğın tavşanın çorbası, der, latife yapar. Bir hafta sonra birkaç kişi gelir. Onlar da:

– On beş gün önce sana tavşan getiren kişinin köyündeniz, derler. Hoca onları da ağırlar. Nesi varsa ikram etmeye çalışır.

Hafta başında birkaç kişi daha gelir. Hoca, bunları da ağırlar. “Kimlerdensiniz?” diye sorar. “Sana tavşan getiren köylünün komşularıyız.” cevabını alır. Hoca bunların önüne bir tas duru su getirir. Misafirler neye uğradıklarını şaşırırlar.

– Hoca Efendi, bu ne, derler.

Hoca, gayet ciddi ve ağırbaşlı bir şekilde:

– Tavşanın suyunun suyu, der.

YARIN KIYAMET KOPACAK

Hoca'nın çok sevdiği, itina ile beslediği, gözü gibi sakındığı bir kuzusu vardır.

Birkaç kafa dengi genç, söz birliği eder. Hoca'nın kuzusunu kestirip kendilerine güzel bir ziyafet çekmeyi akıllarına koyarlar.

Bir gün içlerinden biri Hoca'nın yanına gelerek:

– Hoca Efendi, haberin var mı? Yarın kıyamet kopacakmış. O zaman bu kuzuyu ne yapacaksın? Bari kes de afiyetle yiyelim ve son günün zevkini çıkaralım, der. Hoca bu söze hiç aldırmaz. O sırada gelen ikinci genç de aynı şeyleri söyler. Hoca buna da kulak asmaz. Birbiri ardına üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı gençler de gelirler ve aynı şeyleri söylerler.

Hoca, gençleri kuzu kuzu dinler ve ellerinden kurtulmak için gözü gibi baktığı biricik kuzusunu kesmeye karar verir. Gençlerin teklifi üzerine o gün kıra giderler. Bir su başında Hoca kuzuyu keser. Ateş yakar ve kendi eliyle kebab yapmaya başlar. Dört dörtlük bir ziyafet hazırlar. Yeme de yanında yat!

Gençlerin keyfine diyecek yoktur. Öyle ki içleri içlerine sığmaz. Hepsi sevinçlerinden dört köşe olur. Oynarlar, zıplarlar, coşup koşarlar. Hırkalarını ve ceketlerini bir tarafa koyup oyuna dalarlar. Biraz sonra da yakındaki gölde yüzmeye başlarlar.

Hoca, gençlerin elbiselerini toplar ve ateşte yakar. Biraz sonra dönen gençler elbiselerini göremezler. Bunlara ne olduğunu Hoca'ya sorarlar.

Hoca da:

– Hepsini ateşe attım ve yaktım, cevabını verir.

Gençler telaşla:

– Aman Hoca ne yaptın? Şimdi biz ne giyeceğiz, diye sorarlar. Hoca hiç aldırmaz. Meseleyi önemsemeyen bir tavırla:

– Yarın kıyamet kopacak olduktan sonra elbiseye ne gerek var, cevabını verir.

KENDİ HİSSESİ

Bir gün Nasrettin Hoca, bir arkadaşı ile birlikte bir köye gider. Birisinin evine misafir olurlar. Akşam olunca, ev sahibi bunlara bir tabak yoğurt getirir. Arkadaşı, kaşığının ucu ile yoğurdun ortasından bir çizgi çizer.

– Ben kendi hissemeye düşen yere pekmez koyacağım, der. Hoca buna razı olmaz. Kesin bir şekilde:

– Öyle şey olmaz! Pekmez benim tarafıma da akar, cevabını verir.

Fakat arkadaşının söz dinlemeye niyeti yoktur. Kararında ısrar eder. Hoca ne dediyse vız gelir.

Nasrettin Hoca, bu bencil adama söz geçiremeyince yerinden kalkar. Heybesinden zeytinyağı şişesini çıkarır ve yoğurdun başına geçer.

– Öyle ise ben de hissemeye düşen kısma zeytinyağı koyacağım, der. Arkadaşı bu duruma şaşırır ve hayret ederek:

– Hoca Efendi, yoğurda hiç zeytinyağı konur mu? Bunu ilk defa senden işitiyorum, der. Hoca da kaşlarını çatarak:

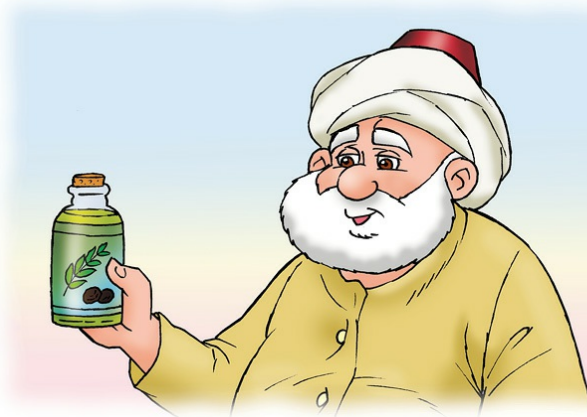
– Sana ne? Ben kendi tarafıma koyacağım işte, der. Arkadaşı:

– Evet ama zeytinyağı su gibidir. Bir yerde durmaz ki! Her tarafıma akar. Yoğurt vıcık vıcık olur, der.

Hoca da:

– Öyle ise sen de yoğurda pekmez koymaktan vazgeç, der.

Neticede Hoca'nın kararlılığı ve tepkisi karşısında dikiş tutturamayan arkadaşını yelkenleri suya indirir. Hoca'nın isteğini kabul etmek zorunda kalır.

PİŞMİŞ YUMURTA

Köylünün biri, bir gün Akşehir'e gelir. Karnı acıkınca bir lokantaya girer, yemekleri gözden geçirir. Haşlanmış yumurtaları görünce dayanamaz, bunlardan dört tane ister. Aşçı, köylüye dört yumurta ile birlikte biraz da ekmek verir. Köylü bunları afiyetle yer, sonra da borcunu sorar. Aşçı da:

– Borcunuz tam iki yüz akçedir, der. Köylü şaşırır.

– Ayol yediğim dört haşlanmış yumurta ile biraz ekmektir. Bunun için iki yüz akçe istenir mi, der. Aşçı, köylüye hesap vermek zorunda kalır:

– Yediğiniz dört yumurtadan dört civciv çıkar. Onlar büyük piliç ve tavuk olurlardı. Bu tavuklar yumurtlar, bu yumurtalardan yine civcivler çıkar, bunlar da büyüyüp yumurtlardı. Bu şekilde dört yumurtadan pek çok tavuk ürerdi. İstedğim para çok değildir. Hatta azdır bile, der.

Köylü yine itiraz eder ve iş mahkemeye düşer. Aşçı ile köylü, kadıya giderken yolda Nasrettin Hoca'ya rast gelirler. Köylü, başına gelenleri Hoca'ya anlatır.

Hoca, köylünün derdini dinler ve ona çok acır. Yapılan haksızlığa kızar. Sonra köylüyü bir tarafa çeker.

– Mahkemeye gidince kadıya “Nasrettin Hoca'yı vekil tayin edeceğim.” de. Bunu sakın unutma, der. Davacılar, kadı efendinin yanına girince aşçı davasını anlatır ve alacağı paranın yarısını rüşvet olarak kendisine vereceğini ima eder. Kadı, köylüye:

– Bak bu adam senden iki yüz akçe istiyor. Yemek yemişsin ve parasını vermemişsin. İnsan, boğazından geçenin parasını vermeli, değil mi? Sen niye borcunu ödemiyorsun, diye azarlar.

Köylü saf bir tavırla:

– Efendim, ben cahilim. İnce şeylere pek aklım ermez. Maksadımı iyice anlatamam. Nasrettin Hoca'yı vekil tayin ettim. Ona sorunuz, deyince kadı mübaşiri çağırır. Hemen gidip Hoca'yı bulmasını ve mahkemeye getirmesini söyler.

Mübaşir, Hoca'yı bulur ve kadı efendinin emrini iletir. Hoca da:

– Haydi sen bekleme, git. Ben şimdi gelirim, der. Mübaşir, Hoca'nın dediklerini kadıya söyler. Kadı da:

– Peki, deyip beklemeye başlar. Fakat bir saatten fazla bekler, camı sıkılır. Bir süre geçtikten sonra Hoca, mahkemeye gelir. Kadı, hiddetli bir tavırla:

– Hoca, niye geç kaldın? Bir saattir seni bekliyorum, der. Hoca, gayet sakindir. Hiç istifini bozmaz ve ciddi bir tavır takınarak:

– Efendim, geçen seneden kalma biraz haşlanmış bulgur vardı. Onu bahçeye ekiyordum. Bunun için geç kaldım. Affınızı rica ederim, der. Bu ifade karşısında kadı güler ve alaycı bir şekilde:

– İşte bunu hiç duymamıştım. Hoca, kaynamış buğdaydan yapılmış bulguru ekiyordunuz, öyle mi? Bundan hiç ürün alınır mı? Bu ne biçim iş? Aklını falan kaçırmadın, değil mi, diye sorar. Hoca da:

– Onu aşçıya sorunuz, kadı efendi! Kaynamış yumurtadan civciv çıkarsa haşlanmış bulgurdan da elbette mahsul alınır, der.

AH BİR HAMAM OLSA

Hoca, Konya'da bulunduğu bir sırada hamama gider. Hamam pek تنها olduğundan, canı sıkılır ve şarkı söylemeye başlar. Hamamın kubbesinden yansıyan sesi kendine pek hoş gelir. Ve:

– Mademki benim böyle güzel sesim varmış, niçin insanlar dinlemesinler? Benim sesimden mahrum olsunlar, der.

Hamamdan ayrılınca doğruca camiye gidip minareye çıkar. Öğle ve ikindi arasında temcit denen Allah'ı övücü ve büyüklüğünü anlatan duaları okumaya başlar. O sırada yoldan geçenlerden biri, bu vakitsiz temcide hayret eder. Çünkü temcit denen dua, sabah namazından sonra okunur. Başını kaldırıp bakar ve Hoca'yı görünce:

– Hey cahil adam! Böyle vakitsiz ve çirkin bir sesle temcit okumanın ne manası var? Çabuk aşağıya in! Halkı rahatsız etme, diye bağırır. Hoca, minareden başını uzatıp:

– Ah! Bir hayır sahibi çıkıp da buraya bir hamam yaptırsaydı o vakit sen benim sesimin ne güzel olduğunu anlardın, cevabını verir.

PİDEYİ YASTIK YAPMAK

Nasrettin Hoca, bir gün misafirlige gider. Fakat her nasılsa biraz geç kalır. Akşam yemeğine de yetişemez. Ev sahipleri yemeklerini yedikleri için Hoca'yı da yiyip gelmiş zannederler. Hoca'nın kibarlığı tutar, aç olduğunu söyleyemez. Dereden tepeden konuşulur; kahveler, şerbetler içilir. Yatma zamanı gelir. Ev sahipleri, Hoca'yı odasına götürerek:

– Allah rahatlık versin Hoca Efendi, derler. Sonra da odalarına çekilip yatarlar. Hoca, uyuyunca belki açlığımı unuturum diye yatar. Sağına döner, soluna döner. Bir türlü gözüne uyku girmez. Açlıktan kazınan midesi, Hoca'ya bir türlü rahat vermez. Uyku tutmayacağını anlayınca kalkar ve ara kapıyı vurmaya başlar. Ev sahipleri hemen yataklarından fırlarlar ve telaşla kapıyı açarlar:

– Hayrola Hoca Efendi? Bir emriniz mi var, diye sorarlar.

Hoca da:

– Arkadaşlar, benim için çok mükemmel bir yatak hazırlamışsınız. Teşekkür ederim. Böyle rahat yataklara alışık değilim. Beni bir türlü uyku tutmuyor. Siz lütfen bana büyükçe bir pide veriniz. Ben onun yarısını başımın altına yastık yaparım. Yarısını da üstüme örter, yorgan olarak kullanırım. Bu şekilde mışıl mışıl uyurum, diyerek açlığını anlatır.

YAZIMI BAŞKASI OKUYAMAZ

Bir gün Nasrettin Hoca, evinde oturup dinlenmektedir. Tam bu sırada biri kapıyı alar. Hoca:

– Geç vakitte kapıyı alan kimdir acaba, diye dŐnr. Gidip kapıyı açar. Hiç tanımadığı bir adam

Nasrettin Hoca'ya mektup yazdırmak istemektedir. Nasrettin Hoca:

– Mektubun gideceği yer uzak mı, yoksa yakın mı, diye sorar.

Adam bu soruya hayret eder.

– Hoca Efendi, mektubun gideceği yerin uzak veya yakın olmasından sana ne, der. Hoca da hemen:

– Mektubun gideceği yerin uzak veya yakın olmasının bence önemi yok! Fakat yazımı ancak ben

okuyabilirim. Yazdığım mektubu gidip okumazsam onu kimse okuyamaz. Eğer mektubun gideceği yer

uzaksa masrafı ona göre hesap edeceğim, der. Böylece adamı başından gönderir.

GEVEZE

Bir gün, bir toplulukta boşboğazın biri saçma sapan şeyler söylemektedir. Aklına geleni yerli yersiz anlatır. Üstelik kimsenin konuşmasına da meydan vermez.

Orada hazır bulunan Nasrettin Hoca'nın canı sıkılır. Durmadan esner. Bir aralık geveze adam susar ve Hoca'ya dönerek:

- Hoca Efendi, siz bugün hiç ağzınızı amadınız, der. Hoca da:
- Aman efendim, ne söylüyorsun? Sürekli ağzımı açıyordum, görmediniz mi, cevabını verir.

PINAR BAŞINDA UYKU

Bir seferinde Hoca, Konya'ya giderken, yolu köye düşer. Nasrettin Hoca, köyün ileri gelenlerinden birinin peşine takılarak gider ve evine misafir olur. Bir süre dereden tepeden konuşurlar. Yatma zamanı yaklaşınca da ev sahibi ne dese iyi?

– Hoca Efendi, Uykusuz musun? Yoksa susuz musun?

Adamın hiç yemekten bahsetmediğini gören Hoca:

– Buraya gelirken pınar başında uyumuştum, der.

BEN SÖYLEYİYİM, SEN DUYMAMIŞ OL

Hoca'nın eşevi çok inatçıdır. Buna canı sıkılan Hoca, bir gün oğlunu ahıra çağırır. Yüksek sesle:

– Bundan sonra bu eşeye yem ve su verme. Ne hâli varsa görsün, der. Ahırdan çıktıktan sonra oğlunun kulağına eğilerek, yavaşça:

– Korksun da bir daha inatçılık edip beni kızdırmasın diye böyle söyledim. Ben bilmemiş olayım, sen yine yemini ve suyunu eskisi gibi ver, der.

OTURUP DA YESENE!

Bir gün Nasrettin Hoca, bir iş için Konya'ya gider. Bir aksilik yüzünden işi uzadıkça uzar. Bu arada parası da biter. Karnı acıkınca kara kara düşünmeye başlar. Belki bir tanıdığa rast gelir, bir miktar ödünç para alırım ümidiyle çarşıya çıkar. Sağa sola bakınarak dolaşırken bir fırının önünde durur. Yeni çıkan taze ekmekler, Hoca'nın burnuna mis gibi kokar. Bir süre ekmekleri seyrederek. Sonra, fırıncıya:

– Ekmekçi başı, bu ekmekler senin mi, diye sorar.

Ekmekçi gayet tabii bir tavırla:

– Evet efendim, bunların hepsi benim, der.

Hoca:

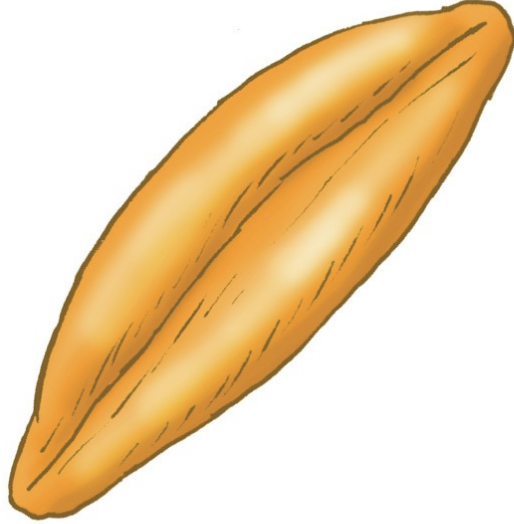
– Rica ederim, doğru söyle! Bütün, bu sıcak ve pamuk gibi ekmekler, gerçekten senin mi, der.

Ekmekçi bu sorular karşısında kızmaya başlar. Sert bir tavırla:

– Evet, az önce söyledim ya! Bu ekmeklerin hepsi benimdir. Niye tekrar tekrar sorup canımı sıkıyorsun be adam, der.

Hoca, heyecanlı bir tavırla:

– Öyle ise ne duruyorsun? Oturup da yesene, der.

PİLAVLA DERTLEŞMEK

Akşehir'in zenginlerinden biri, Hoca'yı iftara davet eder. İkinci namazından sonra da misafirini alarak çarşı pazar dolaştırır.

İftar zamanı yaklaşınca konağa dönerler. Hoca'nın karnı iyice acıktır. Konağa gelince doğruca yemek odasına girerler. Odanın bir tarafında sininin üzerinde işkembe çorbası, hindi dolması, etli pilav, baklava, börek gibi nefis yemekler ve tatlılar yer alır. Yemeklerin güzel kokusu Hoca'nın iştahını bir kat daha artırır. Sabırsızlıkla iftar topunun atılmasını beklemeye başlarlar.

Nihayet top atılır. İşkembe çorbası sofraya gelir. Ev sahibi çorbadan bir kaşık alır. Ağzına alır almaz yüzünü buruşturur.

– Şu aşçıya yüz defa söyledim. Çorbaya sarımsak koymamasını sıkı sıkı tembih ettim. Bana sarımsağın dokunduğunu söyledim. Yine dinletemedim. Allah aşkına hasta olmaya hiç niyetim yok! Şu çorbayı sofradan çabuk kaldırın, diye bağırır. Kızıp köpürmeye başlar. Hizmetçiler derhâl çorba tasını sofradan kaldırır ve hindi dolmasını koyarlar. Zengin adam bundan da bir lokma alır ve hiddetle:

– Kim hazırladı bu yemeği? Buna da baharat koymuş. Canım bu adamla başımız belâda! Kaç defa yemeklere baharat koymamasını söyledim. Baharatlı yemekleri yiyemiyorum. Yine bildiğinden şaşmamış. Kaldırın şu yemeği, gözüm görmesin, der.

Emir derhâl yerine getirilir. İyice şaşkına dönen hizmetçiler, dolmayı kaldırır. Hemen baklava tepsisini getirirler. Bu defa da:

– Şaşkın şeyler! Hiç aç karna baklava yenir mi? Bizi hasta mı edeceksiniz? Alın şunu sofradan, der. El sürmeden baklava da sofradan kaldırılır.

Nasrettin Hoca, bakar ki yemeklerin gelmesiyle gitmesi bir oluyor. Hemen bir kaşık kapar, sofradan fırlayarak kalkar. Köşede duran yemek sinisinin başına geçer. Acele acele pilavı kaşıklamaya başlar. Bunu gören ev sahibi:

– Hoca Efendi, ne diye sofradan kalktın? Gel yemek yiyelim, der. Hoca pek aldıriş etmez. Çabuk çabuk pilavı kaşıklamaya devam eder.

– Efendim, bana biraz müsaade buyurunuz! Siz yemeklerin kabahatlerini birer birer sayıp cezalarını verinceye kadar ben şu bizim eski dost pilavla biraz dertleşeyim. Siz işinize devam ediniz, der.

ACEMİ BERBER

Nasrettin Hoca, bir berberde tıraş olmaktadır. Fakat berber aceminin acemisidir. Adam usturayı yüzünde yürüttükçe Hoca ecel terleri döker.

Bu sırada yandaki dükkândan korkunç bir böğürtü işitilir.

Hoca sorar:

– Ne oluyor yahu?

Berber:

– Bir şey yok! Öküzü nallıyorlar, der.

Hoca:

– Yaa, ben de birini tıraş ediyorlar sanmıştım, der.

OKUMA BİLEN EŞEK

Bir gün Timur ile Nasrettin Hoca sohbet etmektedir.

Hoca:

– Benim pek zeki bir eşeğim var. Ben ona okuma yazma bile öğretebilirim, der.

Timur:

– Haydi be Hoca! Biraz abartıyorsun. Eşek hiç okuma yazma öğrenebilir mi, der.

– Elbette öğrenir. Hem de mükemmel bir şekilde öğrenir.

– Öyleyse öğret de görelim. Fakat şunu iyi bil, eğer öğretemezsen cezayı yersin!

– Cezaya razıyım. Yalnız üç ay zaman isterim.

Timur, Hoca'ya istediği zamanı verir. Hoca, fazla vakit kaybetmeden talimlere başlar. Hemen eşeği ahıra çeker. Arpaları, büyük bir kitabın yaprakları arasına koyarak yedirmeye çalışır. Bu çalışma üç ay kadar devam eder. Üçüncü ayın sonunda ve imtihandan bir iki gün önce eşeğe yem vermez. Eşek iyice acıkr.

Şehrin meydanına büyük bir kitap konur. Halk da oraya davet edilir.

Hoca, arkasında marifetli eşeği ile birlikte kalabalığın arasından geçer. Sağa sola selam vererek kitabın yanına gelir.

Aç eşek, kitabı görür görmez hücum eder. Aceleyle, dilini kullanarak kitabın sayfalarını çevirmeye başlar. Fakat son sayfaya gelince üzüntülü bir şekilde sahibinin yüzüne bakar. Acıklı acıklı anırır. Bunu gören Timur şaşırır.

– Hoca, bu ne hâldir, diye sorar. Hoca da:

– Sultanım, eşeğin okuması böyle olur, cevabını verir.

BÖYLE İPLE ÇEKİP ÇIKARDIK

Bir gün Nasrettin Hoca, mahallenin kenarında dolaşır. Bir grup insan ağacın altına toplanmış “Ne yapsak, ne etsek?” diye konuşurlar. Meğer bir adam ağaca çıkmış, fakat inemiyormuş.

Hoca:

– Çabuk bana ip getirin! Bu adamı ağaçtan indireyim, der. Hemen bir ip getirirler. Hoca, adama:

– Şu ipi beline sımsıkı bağla, diyerek ipi yukarı fırlatır. Adam ipi beline bağlar. Hoca, aşağıda ipin ucuna bütün gücüyle asılır. Adam yere düşer.

– Hoca ne yaptın? Adamın kırılmadık yeri kalmamıştır, derler. Adam biraz sızlanır ama kendine gelir.

Hoca:

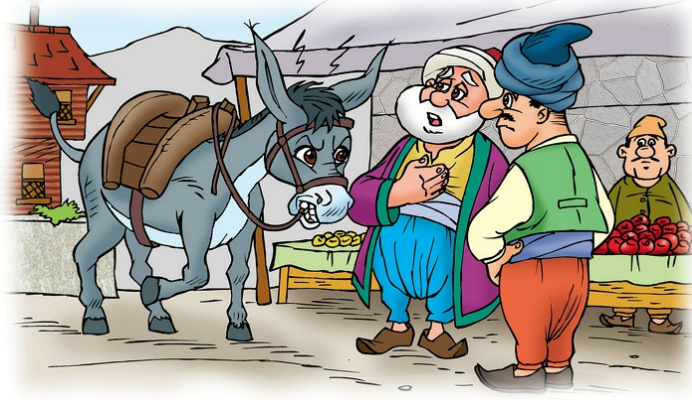
– Anlamadım gitti! Geçende bizim kuyuya biri düşmüştü. Böyle iple çıkardık, ona hiçbir şey olmadı, der.

BEN ONU SATMAK İÇİN GETİRMEDİM

Nasrettin Hoca, bir gün eşegini satmak için pazara götürür. Onu bir tellala verir. Tellal, hayvanı gezdirirken bir alıcı çıkar. Müşteri, yaşını anlamak için hayvanın dişlerine bakmak ister. Fakat huysuz eşekçik, adamın elini ısırır. Canı yanan müşteri eşeği bırakıp gider. Biraz sonra ikinci müşteri gelir. Eşegin her tarafını muayene etmeye başlar. Kuyruğunu tutunca hayvan ona da şiddetli bir tekme atar. O adam da sitem ederek uzaklaşır. Eşeği satamayacağını anlayan tellal, Hoca'nın yanına gelerek:

- Hoca Efendi, bu eşeği kimse almaz. Çünkü önüne geleni ısırıyor, kuyruğuna dokunanı tekmeliyor, der. Hoca, rahat bir tavırla:
- Zaten ben onu satmak için getirmedim. Herkes, onun elinden neler çektiğimi anlasın diye getirdim, der.

AY IŞIĞINA ASILMAK

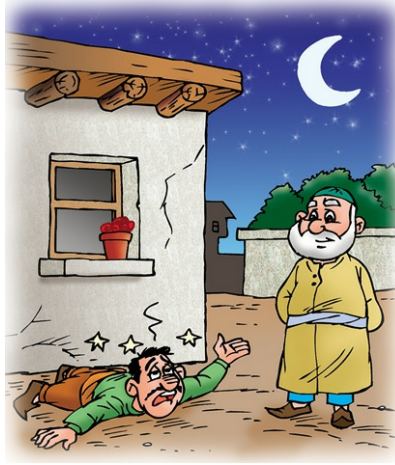
Bir gece Hoca yatarken damda birisinin gezdiğini hisseder. Bunun iyi bir adam olmadığını anlar ve yüksek sesle hanımına:

– Geçen gece geldim. Kapıyı çaldım çaldım, duymadın. Ben de şu duayı okudum ve ay ışığına asılarak içeri girdim, der.

Bacada, Hoca'nın sözlerini can kulağı ile dinleyen hırsız, duayı harfi harfine ezberler. Bu duayı tekrar eder ve elleriyle ayın ışığına asılır. Yavaşça bahçeye inmek için kendisini damdan aşağıya bırakır. “Küt!” diye yere düşer ve yerinden kalkamaz. Hoca, hırsızın düştüğünü duyunca hemen bahçeye koşar ve hırsızın yakasına yapışır.

– Hanım, çabuk ışık getir! Hırsızı yakaladım, diye bağırmaya başlar. Yerinden kımlıdayacak hâli kalmayan hırsız:

– Acele etme Hoca Efendi! O dua sizde ve bu akıl bende var iken elinizden öyle kolay kurtulmak mümkün değildir, der.

BU KİTAP UYKUYA BİREBİR

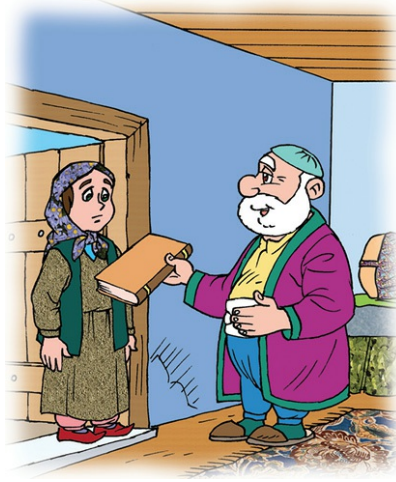
Bir gün bir hanım, Hoca'ya gelir. Çocuğunun geceleri hiç uyumadığından bahseder. Bunun için dua etmesini ister. Hoca, derhâl eline bir kitap alır ve hanıma uzatır.

– Hanım, al şu kitabı. İstedğin zaman çocuğun önüne aç. Göreceksin hemen uyuyacak, der. Hanım, şaşırır. Hoca'nın şaka yaptığını zanneder.

– Hoca Efendi, benimle alay mı ediyorsun? Kitap ile uyku arasında ne münasebet var? Yoksa beni başından mı savmak istiyorsun, der.

Hoca, bir süre bekler, sonra ciddi bir tavırla:

– Hayır hemşire, hayır! Ben sizinle ne alay ediyorum ne de sizi başımdan savmak istiyorum. Ne vakit bu kitabı okumak için elime alsam birkaç dakika sonra uyuyup kalıyorum. Bizim öğrencilere bu kitaptan ders okusam onlar da derhâl uyuyor. Tecrübe ile sabit, bu kitabın uykuya etkisi birebirdir. Söz dinle, al şu kitabı, der.

ASIL DOST

Zamanın birinde Akşehir'e bir kadı tayin edilir. Daha göreve başlar başlamaz Akşehir halkı kadı efendiyi tebrik etmeye gider. Her giden, bir iki hoş beşten sonra, sanki söz birliği etmişçesine lafi döndürüp dolaştırıp Nasrettin Hoca'ya getirir. Ona karşı olan saygı ve sevgilerini ballandıra ballandıra anlatırlar. Hoca'yı yere göğe sığdıramazlar.

Birkaç gün sonra Hoca da kadı efendiyi tebrik etmeye gider. Kadı efendi bu ziyaretten çok memnun olur. Söz sırasında Hoca'ya:

– Çok bahtiyarsınız Hoca'm! Hemşehrileriniz sizi ne kadar da çok seviyor! Beni tebrik ve ziyarete gelen hemen herkes sizi methetti. Bu kadar dosta sahip olmak doğrusu herkese nasip olmaz. Kıskanmadım desem yalan olur, der. Hoca da:

– Kadı efendi, o kadar çabuk hüküm vermemeli! Asıl dost kara günde belli olur, der.

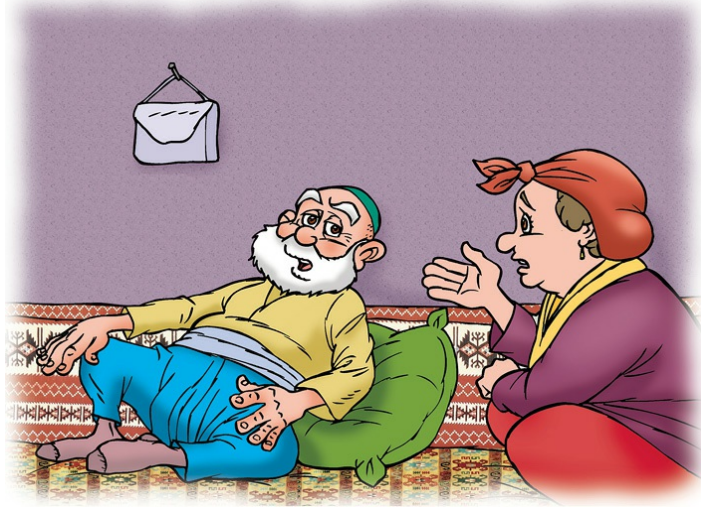
HAYVANA KİM BAKACAK

Nasrettin Hoca, eşeğine yem vermekten bıkip usanır. Ona biraz da hanımının bakmasını ister. Bunun için bir gün hanımına:

– Hanım, bundan sonra hayvana sen bak, der. Hanımı hemen itiraz eder:

– Ne diye ben bakıyormuşum? Hayvana binip gezen sensin. Hayır, olmaz! Eşeğe sen bakacaksın, der. İş inada biner. Hoca, istediğinin olmayacağını anlayınca :

– Hanım, aklıma güzel bir fikir geldi. İstersen sana da söyleyeyim. Beğenirsen ona göre hareket edelim, der. Hanımı sabırsızlıkla:

– Haydi söyle bakayım, dinliyorum, der. Hoca:

– İkimiz de susalım. Kim önce konuşursa eşeğe o yem versin, der.

Bu teklif hanımın hoşuna gider. İki ayrı köşelere çekilip sessiz sedasız oturmaya başlarlar. Nihayet hanımın canı sıkılır, soluğu komşuda alır. Evde olup bitenleri ve aralarında verdikleri kararı komşuya anlatarak biraz hafifler.

Bu sırada Hoca'nın evine hırsız girer. Evde ne bulduysa güzelce derler, toplar. Bir aralık Hoca'nın odasına da girer. Hoca'yı bir köşede sessizce oturur görünce biraz korkar. Korkup kaçmak üzere iken evdeki hareketsizlik tuhafına gider. Tekrar Hoca'nın bulunduğu odaya girer. Yanına yaklaşır. Bakalım ne yapacak diye kavuğunu başından çıkarır. Yine bir ses veya seda çıkmadığını görünce bu sefer evi soyup soğana çevirir.

Artık akşam olur. Hanımı, Hoca'yı hatırlar. Fakat bir türlü eve gitmek de istemez. Komşusuna:

– Komşu, sen Hoca'nın inadını bilirsin. O açlıktan ölür de sesini yine çıkarmaz. Şuna bir tas çorba gönderelim, der. Bunun üzerine komşu hanım bir tase çorba koyar. Küçük oğlu ile Hoca'ya gönderir. Çocuk eve girince ortalığı pek karışık bulur. Dolaplar açılmış, eşyalar öteye beriye saçılmış. Çocuk, Hoca'nın bulunduğu odaya girer. Onu bir köşede başı açık oturur görünce:

– Size çorba getirdim, der. Konuşmamayı kafasına koyan Hoca, bir ıslık çalar. Eliyle havada üç daire çizer, sonra da başını gösterir. Çocuk, bu işareten” Üç kere dön ve çorba tasını başıma geçir.” manasını çıkarır. Derhâl sıcak çorba tasını Hoca'nın başına geçirir.

Hoca, yanmasına rağmen yine ses çıkarmaz. Saçı sakalı çorba tanelerine karışır. Acayip ve korkunç bir hâl alır. Çocuk eve koşar ve gördüklerini telaşla ve yana yakıla anlatır. Bunları duyan hanım hemen eve koşar. Evi ve Hoca'yı perişan hâlde görünce:

– Aman Hoca! Bu ne hâl, diye feryadı basar. Bunun üzerine Hoca ayağa kalkar. İddiayı kazandığını gösteren sevinçli bir şekilde:

– Haydi bakayım, şimdi git ve eşeğin yemini ver, der.

CIĞER İLE ÇAYLAK

Hoca bir gün kasaptan ciğer alır. Eve dönerken yolda bir dostuna rast gelir. Şundan bundan konuşulurken söz ciğere gelir. Dostu:

– Hoca, bu ciğeri nasıl pişireceksin, diye sorar. Hoca da:

– Herkesin yaptığı gibi yağda kızartacağım, der. Dostu:

– Hayır, öyle pişirme! Lezzetsiz olur. Hem yaptığın masrafa ve çektiğin zahmete yazık değil mi?

Ben, ciğerin en iyi ve lezzetli yemeğini sana tarif edeyim. Allah bilir ya yemesine doyum olmaz, der.

Hoca'ya, ciğerin nasıl pişirileceğini ballandıra ballandıra anlatmaya başlar.

Nasrettin Hoca:

– Dostum, bu ciğer pişirme şekli çok hoşuma gitti. Unuturum diye korkuyorum. Rica ederim şu anlattıklarınızı bir kâğıda yazar mısınız, der.

Dostu hemen bu teklifi kabul eder ve tarifi bir kâğıda yazar. Hoca, yeni usulde pişirilen ciğerin nasıl olacağını düşünür ve dalgın dalgın yürür. Bu sırada ansızın bir çaylak gelir ve ciğeri kapıp havalanır. Hoca hiç telaş etmeden elindeki kâğıdı çaylağa doğru uzatır.

– Ciğeri kaptın ama boşuna sevinme, ağız tadıyla yiyemezsin! Çünkü onun tarifnamesi bende, der.

DİKMEYİ DE ÖĞRENDİM Mİ TAMAM

Hoca, çocukken haylazlık edeceğine eli bir iş tutsun diye bir terzinin yanına çırak olarak verilir.

Aradan iki yıl geçtikten sonra, bir gün annesi onu karşısına alarak sorar:

– Yavrum, şimdiye kadar neler öğrendin? Anlat bakayım, der. Küçük Nasrettin tereddüt etmeden:

– Anneciğim, duanızın bereketiyle sanatın yarısını öğrendim. Artık elime ne verseler sökebiliyorum. Dikmeyi de öğrendim mi tamam, cevabını verir.

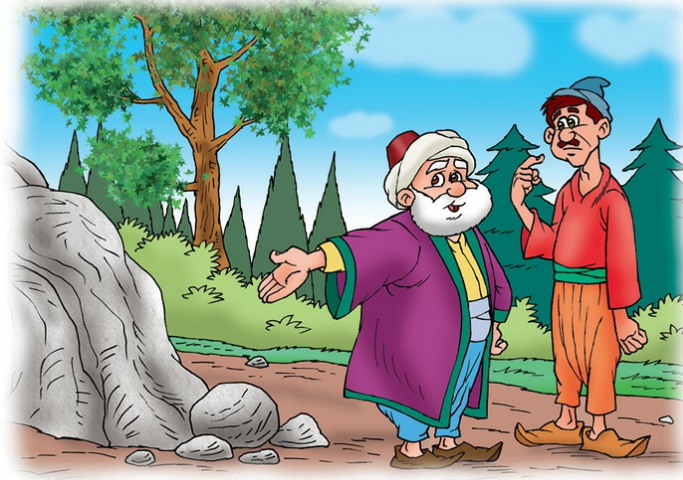
KURT AVI

Nasrettin Hoca, bir gün öğrencilerinden biri ile kurt avına gider. Dağlarda epeyce iz sürdükten sonra bir kurt ini bulurlar. Hemen, girişteki izleri takip ederek işlek bir in olup olmadığına bakarlar. Bu arada içerden bazı seslerin geldiğini fark ederler. Dikkatlerini o tarafa çevirip kulak kesilirler. Bu seslerden inde kurt yavrularının bulunduğunu keşfederler.

Öğrenci:

– Hoca'm, burada kurt yavruları var. İzin verirsiniz ine girip onları yakalayayım. Besleriz, büyütürüz, der. Hoca, öğrencisini uyarır:

– Aman evladım, dikkat et! “Kurda konuk giden, köpeğini yanında götürür.” derler. Kurtla koyunun, kılıçla oyunun olmayacağını bilmelisin.

Öğrenci, oldukça toydur. Üstelik, besleyip oynamak istediği hayvan hakkında fazla tecrübeye de sahip değildir. Sadece bir anlık heves ve merak, hepsi o kadar.

Bir kere delikanlı aklına koymuştur. Bir türlü kendini tutamaz, hemen harekete geçer. Hoca, bu kadar kararlı olan gencin ısrarlarına dayanamaz. Ona izin vermek zorunda kalır.

Öğrenci, inin dar ağzından sürünerek içeri girer. Hoca da herhangi bir tehlike olursa öğrencisine yardım etmek üzere, bir tarafa çekilip beklemeye başlar. Bu sırada kaşla göz arasında, ormandan bir dişi kurt yıldırım hızıyla gelir ve ine dalar. Hoca, derhâl kurdun üzerine atılır, yarı beline kadar dar delikten girmiş olan hayvanın kuyruğuna iki eliyle sıkıca yapışır. Var gücüyle çekmeye başlar. Delik dar olduğu için, kurt geri dönüp Hoca'yı ısırılmaz ve kuyruğunu da kurtarmak için ileri gitmekten başka bir çare olmadığını anlar. Bunun için bütün kuvvetiyle çekişmeye ve tepinmeye başlar. Tepinirken ayaklarının çıkardığı toz ve toprak da içerde bulunan genci fazla rahatsız eder. Dışarıda olup bitenlerden haberi olmayan öğrenci:

– Hoca'm, niçin böyle tepinip duruyorsun? Burasını toza dumana boğdun, diye seslenir. Hoca da:

– Kurdun kuyruğu koparsa sen o zaman görürsün tozu dumanı, der.

BEN ŞİMDİ DE ESKİSİ GİBİ KUVVETLİYİM

Bir mecliste insanların gençken zinde ve kuvvetli, yaşlanınca da zayıf ve kuvvetsiz olduğundan bahsedilir. Hoca buna itiraz ederek:

– Gençliğimde benim ne kadar kuvvetim var idiyse ihtiyarlığımda da o kadar kuvvetliyim, der. Bunun nasıl olduğu da sorulunca:

– Bizim evin yanında gayet büyük bir değirmen taşı var. Gençliğimde onu bütün kuvvetimle kaldırmaya çalıştım. Yerinden bile oynatamadım. Şimdi de zorluyorum. Yine yerinden oynatamıyorum. Bundan anlıyorum ki ben gençliğimde ne kadar kuvvetli idiysem Şimdi de o kadar kuvvetliyim, der.

SU BASMIŞ

Bir gün kk Nasrettin'i, dünyada başka yerler de görsün diye Sivrihisar'dan Akşehir'e getirirler. Nasrettin, Akşehir Gölü'n görünce çok üzülür:
– Őuraya bakın! Ne güzel bir otlakmıŐ! Ama yazık, bu otlakı su basmış, diyerek hayretini ifade eder.

SU BÖYLE OLUR

Nasrettin Hoca, bir gün çok susar. O sırada deniz kenarındadır. Eğilip biraz içeyim der. Aman Allah, tuzlu su ağzını, boğazını yakıp kavurur. Allah'tan biraz ileride buz gibi suyu olan temiz bir pınar vardır. Hoca, hemen pınara koşar. Kana kana su içtikten sonra, o gün bir hayli dalgalı olan denize doğru bağırır:

– Ne kabarıp duruyorsun be! Su dediğin şu pınar gibi olur, der.

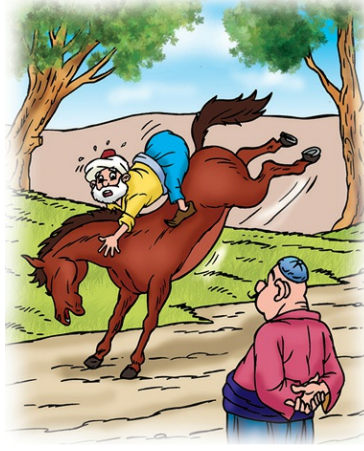

BEN DE BİNEMEDİM

Bir gün bir yerde herkes ata binmedeki maharetini anlatmaya başlar. Bu hususta başından geçen önemli olayları oradakilerle paylaşırlar. Mecliste hazır bulunan Hoca da bu işe heveslenir. O da:

– Bir gün falan çiftlikte bulunuyordum. Kâhya, sülün gibi bir at getirdi. Bu hayvan bütün kış ahırda kalmış; yemiş ve ele avuca sığmaz bir hâle gelmiş. Köyün delikanlılarından aslan gibi bir yiğit ata binmek istedi. Fakat yanına bile yanaşamadı. Başka gençler de ata binmek istediler. Fakat, at bir paçavra gibi onları savurup yere fırlattı. Ben de o zaman gençtim; tüy gibi delikanlı idim. Baktım ki gençlerin hiçbiri ata binemiyor, bana bir gayret geldi. Eteklerimi topladım, kollarımı sıvadım. El çabukluğu ile hayvanın yelesinden tuttum ve “Ya Allah!” diyerek ata binmek için zıpladım, diye anlatır. Tam bu sırada, o gün çiftlikte Hoca’nın yanında bulunanlardan biri içeri girmez mi? Hoca hikâyesini kısa keserek:

– Yani ben de binemedim, der.

ÜÇ KİŞİLİK EŞEK

Nasrettin Hoca bir gün eşek almak için pazara çıkar. Hemen metreyi çıkarıp satılık eşekleri ölçmeye başlar. Bunu görenler:

– Hoca, sen aklını mı kaçırdın? Hiç eşek metre ile ölçülür mü? Yaşını anlamak istiyorsan dişine bak, derler.

Hoca da şu cevabı verir:

– Tarlaya giderken bir ben, bir hanım, bir de çocuk olmak üzere üçümüz bineceğiz. Bana hayvanın dişi değil boyu lazım, der.

TAŞLARI BAĞLAMIŞLAR

Bir gün Hoca, bazı özel işleri için kasabaya gider. Kasabada dondurucu bir soğuk vardır. Geceyi geçireceği hana giderken vahşi görünümlü bir köpek havlamaya başlar. Hoca, yerden taş alıp atmak için eğilir. Fakat bir tane bile koparamaz. Çünkü hepsi donmuştur. Sonra kendi kendine hayretini şöyle ifade eder:

– Allah Allah! Ne garip memleket! Taşları bağlamışlar, köpekleri salmışlar!

BİR FIKRA BİR DERS

BULMANIN TADI

Kaybedilen bir şeyi bulmak, elbette insana mutluluk verir. Çünkü mal canın yongasıdır. İnsan küçük bir eşyasını bile kaybetse çok üzülür. Bulduğunda ise sevinçten uçacak gibi olur. Eşegin kaybolmasına bakacak olursak ya dağda kurt yiyecek ya da bir hırsızın eline geçip pek çok kötülüklerin oluşmasına yol açacak.

Eşek deyip de geçmemek lazım. O günün şartlarında eşiği bir araba gibi düşünmek gerekir. Hem de dağı taşı aşan bir araba olarak kabul etmek lazım. Üstelik eşek sadece sahibinin değil, zaman zaman konu komşunun da yararlandığı bir araçtır. Yani bir anlamda millî servettir. Onun için Hoca, eşiği, tekrar çalışır durumda hizmete koymak ister. Bulan kişiye, evdeki yuları ve semeri vereceğini söylemesi bu yüzdendir.

Görüldüğü gibi Hoca “Nasıl olsa kayboldu! Bana yâr olmayan başkasına da yâr olmasın!” demiyor. Bu şekilde eşiği bulmanın sakıncalı tarafı elbette bulunabilir. Birileri eşiği çalıp kayboldu görüntüsü verebilir. Ödül ilan edilince de hemen bulur.

BENİM NE YİYİP NE İÇTİĞİMİ NİYE SORMAZSINIZ?

Hoca, bu noktada insanın bir eksikliğine dikkat çekmektedir. İnsan uzaktakini düşünür de yakınları aklına hiç gelmez. Bu bazen davette bazen düğünde ve törende kendini gösterir. Bakarsınız en uzaktakiler davet edilmişler, en yakındakiler unutulmuştur. “Mum dibine ışık vermez.” diye bir söz vardır.

BİR KERE DOĞRUSUNU YAP

Yanlış yoldan doğru hedefe, sonuca ulaşılmaz. Bir çocuğa ters emirler vererek doğru iş yaptırmak, yanlış bir yol izlemek gibidir. Çünkü ters işlerin sonucunun nereye varacağı belli olmaz.

ESKİ AY’I NE YAPARLAR

Nasrettin Hoca, kendisine çok soru sorulan bir kişidir. Bunların bir kısmı da gereksiz ve mantıksız sorulardır. Bunlardan bazıları Hoca’yı zor durumda bırakmak için kasıtlı olarak sorulur.

HANGİSİ FAYDALI

Gerçekte Ay da Güneş de faydalıdır. Güneş’in faydaları çoğu kişi tarafından bilinmektedir. Hoca, soruyu fırsat bilerek Ay’ın da faydalı olduğunu ispatlamak ister.

KIRK SORUYA BİR CEVAP

Hoca’nın, bilmediği sorulara “Bilmem.” diye cevap vermesi onun kendine güvenini gösterir. Zaten manasız sorulara cevap vermeye kalkışmak, boşa zaman kaybetmektir. Soru sormanın ve cevap vermenin de bir kuralı vardır. Kırk soruya bir cevap istemek, zaten mantıksız bir düşüncedir.

HINK DEMEKLE PARA KAZANILIRSA

Hoca, davacıya ”Sen bu konuda hak iddia edemezsin!” demiyor. Davacının bir emek ve zaman harcadığı görülmektedir. Ama bu emek ve zamanın karşılığının ne olduğunu kendisine kavratmak gerekir.

Toplum içinde fırsat düşkününü insanlar vardır. Bunlara selam versen borçlu çıkarsın. Bunlar, zayıf

gördüklerinin elindeki malları almaya çalışırlar. Ellerinden gelse bir kaşık suda boğarlar. Bunlar için ekmek elden su göldendir. Hoca, bunlara kendi anlayışlarına göre ders vermektedir. Böylece fırsat düşkününü insanlara hatalarını göstermektedir.

TAVŞANIN SUYUNUN SUYU

Sahte cömertlik gösterisinde bulunanlar, en küçük tanışmaları bile büyük menfaatler elde etmek için kullanmaya çalışırlar. Tavuk götürüp kaz elde etmeye çalışanlar vardır. Hoca, bu açığözlere yine kendi mantıkları çerçevesinde cevap verir. Yaptıkları kurnazlığın, kendilerini gülünç duruma düşürdüğünü hatırlatır.

YARIN KIYAMET KOPACAK

Gençler nedense Hoca'ya çok takılırlar. Hoca da bunların davranışlarını fırsat bilir. Onlara, kendi ölçülerinde bir şeyler öğretmek ister ve bu konuda dersler verir.

KENDİ HİSSESİ

Dünyada imkânlar sınırlı, arzu ve istekler ise sınırsızdır. Bunun için insanlar fedakârlık yapmak ve hakkına razı olmak zorundadır. Yine bazı şartlardan dolayı herkesin hissesini pay edip vermek her zaman mümkün olmaz. Bazı şeyleri ortaklaşa kullanma zorunluluğu ortaya çıkar. Böyle olunca orada hak, hukuk, sorumluluk, zorunluluk söz konusudur. "Kimse benim hisseme karışamaz. Hak benim değil mi, istediğimi yaparım." demek, toplumda huzurun bozulmasına neden olur.

İnsanlar, başkalarına zarar verecek kadar hür olamazlar. Eğer gemideki yolculardan her biri, diğerlerini yok sayarak oturdukları bölümleri delmeye çalışırlarsa eninde sonunda hepsi birlikte batar. Diğer yolcuların bunlara mutlaka engel olması gerekir. Bu şekilde toplum içinde huzurun sağlanmasına katkı yapmış oluruz.

AH BİR HAMAM OLSA

Bilindiği gibi insan çeşitli yeteneklerle yaratılmıştır. Bunların her birisinin, kapasiteleri doğrultusunda geliştirilmesi gerekir. Bunun için eğitim almak şarttır.

Eğer bir yetenek, gelişme kapasitesi dikkate alınmadan yönlendirilmeye çalışılırsa bundan pek verim alınmaz. Müzik yeteneği olmayan birine eğitim verip güzel sesli hâle getiremezsiniz. Ama eğitimle yetenekler belirli bir seviyeye kadar geliştirilebilir. Yetenekler geliştirilirken gelinen seviye değil de beklenen seviyeye bakılır.

PİDEYİ YASTIK YAPMAK

Kimileri, hatalarının doğrudan yüzüne söylenmesinden hoşlanmaz. Ama dolaylı bir şekilde yapılan uyarılar, karşı tarafı fazla kızdırmaz. Bu nedenle Hoca, uyarılarının çoğunu bu yolla "Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla!" yöntemini uygular. Bu fıkrada da açlığını dolaylı yoldan anlatmaktadır.

Bizim geleneklerimizde, misafire ikramda bulunmak esastır. Fakat bazen misafire açlığının olup olmadığını sormayı unuturuz. Evimize gelen misafirlere açlığının olup olmadığını sormalıyız. Elimizden geldiğince ikramda bulunmaya çalışmalıyız.

YAZIMI BAŞKASI OKUYAMAZ

Nasrettin Hoca, bu nüktesinde, gecenin bir yarısında mektup yazmak istemediğini anlatmaya çalışır. Karşı tarafı fazla kızdırmadan, dolaylı bir şekilde anlatmış olur.

PINAR BAŞINDA UYKU

Burada Nasrettin Hoca, bir tercih yapmak zorunda bırakılır. Fakat sunulan tercihlerin hiçbiri Hoca için bir anlam ifade etmez. Onun asıl derdi açlıktır. Fakat, açlığını gidermek tercihler arasında yoktur. Hoca da dolaylı bir şekilde derdini anlatmaya çalışır. Üstelik aç olduğunu da söylemez. Misafir ağırlama konusunda da önemli bir ders verir.

OKUMA BİLEN EŞEK

Hoca, eşeğe yemini kitap arasında vermiştir. Sayfalar arasında yem aramaya alışan eşek kitabın yapraklarını çevirmeyi öğrenir. En sonunda ise sayfaların arasında yem yoktur. Fakat yem bulmaya alışan eşek yine de yaprakları çevirir.

Bilindiği gibi muhabbet kuşu, papağan gibi bazı kuşlar üç beş kelime öğrenebilmektedir. Demek ki ilgi gösterildiği ve eğitildiği zaman hayvanlar bile bazı becerileri kazanabilmektedir.

BÖYLE İPLE ÇEKİP ÇIKARDIK

Yanlış kıyaslar yapmak bazen üzüntülü sonuçlarla karşı karşıya kalmamıza neden olabilir. Hayatımızda bazen fikradaki gibi örneklerle karşılaşabiliriz. Kuyudan adam çıkarılırken iple çekilir fakat ağaçtaki adamı iple çekemezsiniz. Onu merdivenle indirmeniz gerekir. İple çekerseniz onun yaralanmasına hatta hayatını kaybetmesine bile sebep olabilirsiniz.

AY IŞIĞINA ASILMAK

Bu fıkra” Ava giden avlanır.” atasözünü hatırlamıza getirmektedir. Hırsız da bir iki derken sonunda yakayı ele verir. Bazı kişiler, sonuca ulaşabilmek için en basit yoldan yararlanmak ister. En küçük fırsatı bile değerlendirmekte sakınca görmezler. Çekirge bir sıçrar, iki sıçrar, sonunda yakayı ele verir. İnsanları devamlı olarak aldatmak mümkün değildir. Er geç hileler ortaya çıkar. Eninde sonunda herkes ettiğini bulur. Kim ne ekmişse onu biçer. Ne doğramışsa kaşığına o gelir. Kimsenin yaptığı yanına kâr kalmaz. İşte bu konunun herkese öğretilmesi gerekir.

BU KİTAP UYKUYA BİREBİR

Nasrettin Hoca, kitaba saygılıdır. Fakat bazı kitapları eleştirmeden de edemez. Kitap, hem insanların bilgisini artırmalı hem de ilgisini ve dikkatini çekmelidir. Kitapların görevi uyutmak değil, bütün yönleriyle insanı uyandırmaktır.

Kitaplar akıllı, fikri harekete geçirmeli, okuyanın beyninde yeni bilgiler oluşturmalıdır. Kitap düşündürmelidir, problemlerin çözümüne yardımcı olmalıdır.

HAYVANA KİM BAKACAK

İnatçılık, bile bile doğru ve gerçeğe karşı olmak demektir. Onun için halk arasında pek istenen bir davranış değildir. Gereksiz yere bu konuda ısrarcı olmak, işi yokuşa sürmek insanı veya insanları dönüşü olmayan yollara yöneltebilir. Birçok savaşın bir inat yüzünden çıktığı unutulmamalıdır.

İnat yüzünden bozulan dostluklar, yarım bırakılan işler, hiç de az değildir. İnatçılık geriye pişmanlıklar ve gözyaşları bırakır. Onun için Nasrettin Hoca bize inatçılığı canlandırmaktadır. Bunun

ne anlama geldiğini öğrenmemizi istemektedir.

CİĞER İLE ÇAYLAK

Bir makinenin kendisi kadar, onun kullanım kılavuzu da önemlidir. Bu nedenle bazı makineleri kullanmak için ehliyet istenmektedir. Sürücü belgesi olmayanların araba kullanmaları yasaktır.

Ama makinenin kendisi yoksa kullanım kılavuzunun olmasının bir anlamı yoktur. Anahtar satın almakla ne eve ne de hazineye sahip olabilirsiniz. Bunları birlikte düşünmek gerekir. Yemek yapacak malzeme ve beceri yoksa yemek tarifinin çok anlamı olmaz.

DİKMEYİ DE ÖĞRENDİM Mİ TAMAM

Nasrettin Hoca, bir mesleği öğrenmek için ustanın yanına çırak olarak verilmiştir. Fakat çıraklık eğitiminde; çocuğun yetenekleri, bedensel ve zihinsel gelişimleri de hesaba katılmalıdır.

Küçük Nasrettin, kendisiyle ilgilenmeyen ustasını esprili bir şekilde eleştirmektedir. Kısa sürede öğrenilebilecek bir konu, kendisine uzun zaman içinde öğretilmiştir. Bu pek doğru bir yaklaşım değildir.

Küçük Nasrettin'in annesi, geleneğe göre oğluna meslek öğrenmesi için dua etmektedir. Halbuki önce, oğlunun yeteneğinin bu mesleğe uygun olup olmadığını düşünmeliydi. Aynı şekilde, Nasrettin'i çırak olarak verdiği ustanın bilgisini ve ahlakı üzerine de araştırma yapması gerekirdi. Sözlü duasını, çalışma ve araştırmalarıyla desteklemeliydi.

KURT AVI

İyi düşünüp taşınmadan yapılan işler, çoğu kez insanı zarara uğratabilir. O zaman pişman olmak da fayda vermez. Artık Bor'un pazarı geçmiştir. Eşeği başka tarafa sürmek gerekir.

İnsan ne yaparsa yapsın dikkatli davranmak zorundadır. Köpeksiz köy bile olsa köteksiz gezmek doğru değildir. Yoksa başına olmadık işler gelebilir.

Bir hayvan bile olsa, yavruları için yapamayacağı şey yoktur. Tavuk yavrularını korumak için, kartala karşı çıkar. Canını verir, yavrularını vermez. Siz yavru hayvanları çok sevseniz bile annesi kadar sevemezsiniz. Onun için hiçbir zaman ne anne yavrudan ne yavru anneden ayrılmalıdır.

BEN ŞİMDİ DE ESKİSİ GİBİ KUVVETLİYİM

İnsanlar kendilerini yapabildikleri faydalı işlerde ispatlamalıdır. Başarısızlığı bir başarı ölçüsü olarak kabul etmek, pek çok sıkıntıları beraberinde getirir.

SU BASMIŞ

İnsanlar göz yanılması olarak, göl, deniz gibi suları ilk defa görünce büyük bir çayır zannederler. Çayır sanılan bu alanlar, zamanının çoğunu çoban olarak geçirenler için önemli bir yerdir. Çoban, en çok iyi bir çayıra ihtiyaç duyar.

SU DEDİĞİNİ BÖYLE OLUR

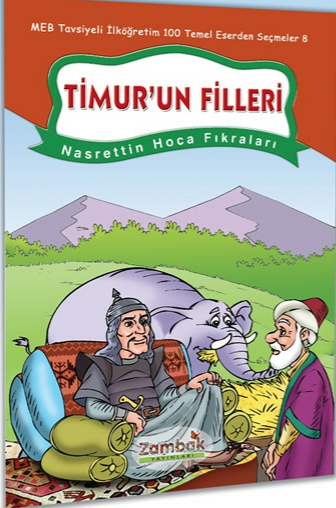
Bir nesne, ihtiyaç görmüyorsa ne kadar değerli olursa olsun pek işe yaramaz. Bir varlığın işe yaraması kişilere, zamana ve yere göre değişir. Çölde bir şişe su, bir deve yükü altından daha yararlı olabilir. Çöle susadığımızda su, susuzluğunuzu giderir fakat altın gideremez. Susuz kalınca da sağlığımız tehlikeye girebilir.

BEN DE BİNEMEDİM

Hatasız kul olmaz. İnsan unutkan bir varlıktır. Dolayısıyla hata da edebilir. Önemli olan hataları tekrar etmemektir. Toplum içinde ikna edilmiş bile olsalar burnunun doğrusuna gidip inat edenler vardır. Bu gibi insanlar hatalarını kabul etmez, bir bahane ile hatalarını açıklamaya çalışırlar.

Hava atan kişiler, ummadıkları bir anda yakayı ele verebilirler. En ummadığın kişi bile içindeki sırları ortaya çıkarır. Herkesi kör, aleml akılsız sanmamak gerekir.

MEB Tavsiyeli İlköğretim 100 Temel Eserden Seçmeler

MEB Tavsiyeli İlköğretim 100 Temel Eserden Seçmeler 8

TİMUR'UN FİLLERİ
Nasrettin Hoca Fıkraları

Zambak
YAYINLARI

9 789752 667730

1. TILKI İLE TAVŞAN
2. İHTİYAR AT
3. KAVAL ÇALAN BALIKÇI
4. PAPAĞAN İLE KEDI
5. ÇINAR AĞACI
6. ÇİRKİN ÖRDEK YAVRUSU
7. ESKİ EV
8. TİMUR'UN FİLLERİ
9. KURT AVI
10. RÜYA
11. ÇOBAN İLE KRAL
12. İKİ DOST
13. KUYUDAKİ TILKI
14. TAVUS KUŞU
15. BAKKAL İLE PAPAĞAN
16. ÜÇ ÖĞÜT
17. KÜTÜK
18. PEMBE İNCİLİ KAFTAN
19. ALTIN IŞIK
20. ŞERMİN
21. DUT YEMİŞ BÜLBÜL
22. KÜLAH
23. GİZLİ MABET
24. MUTLU PRENS
25. BİLLUR KÖŞK
26. GÜLİVER'İN GEZİLERİ
27. HEİDİ
28. ALİCE HARİKALAR DİYARINDA
29. GEÇTİ BOR'UN PAZARI
30. YARIM ELMA